

Małgorzata Zdyb

Portret Mariana Langiewicza w stroju powstańczym

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 26, 358-359

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAŁGORZATA ZDYB

PORTRET MARIANA LANGIEWICZA W STROJU POWSTAŃCZYM

Il. 1, Rycina Mariana Langiewicza,
lata 60. XIX w.

Reprodukcja ryciny, autor fotografii nieznany
Polska, lata 60. XIX w.
Zbiory Muzeum PTK w Kielcach, przed 1939
Wymiary 8,7 x 5,6 (9,4 x 6) cm
MNKi/H/1034/109

Marian Langiewicz (1827-1887), w powstaniu styczniowym naczelnik sił zbrojnych woj. sandomierskiego i krakowskiego w randze generała; dyktator powstania; po bitwie pod Grochówkami 19 marca 1863 roku przekroczył granicę galicyjską, został aresztowany przez Austriaków i więziony. Od 1865 na emigracji.

Wartość dokumentalna zdjęć dotyczących wydarzeń lat 1861-1864 jest bardzo duża, mimo że ówczesne, skromne jeszcze możliwości techniczne niedawno wynalezionej fotografii uniemożliwiały wykonywanie fotoreportaży w dzisiejszym znaczeniu tego słowa. Sceny z pól bitew, obozów powstańczych, uroczystych pogrzebów i manifestacji zastępowano przeważnie fotograficznymi reprodukcjami rysunków, obrazów i grafik (zwłaszcza ilustracji prasowych), główny trzon

zachowanej dokumentacji zdjęciowej stanowią portrety osób (często z dopiskami na awersach lub rewersach fotografii zawierających informacje biograficzne).

Fotografie z powstania styczniowego i niespokojnego okresu przedpowstańowego, oprócz funkcji dokumentacyjnej, pełniły jeszcze inną, niezwykle ważną rolę. Były one w rękę walczącego o swoje prawa narodu potężną bronią, mającą pobudzać ducha Polaków i przekonywać do sprawy polskiej inne narody i rządy europejskie.

Największą popularnością cieszyły się wielokrotnie reprodukowane zdjęcia znanych dowódców. Szczególnie wiele zachowało się portretów Mariana Langiewicza. Zdjęcia te stanowią kopie jednej fotografii niewiadomego autora na tle gładkiego ekranu i pełnej balustrady lub są fotoreprodukcjami portretów graficznych. Kult Langiewicza osiągnął szczyt w czasie jego dyktatury. W tym okresie jego fotografie w formacie wizytowym były sprzedawane w zaborze rosyjskim po rublu za sztukę.

Małgorzata Zdyb

MEDAL – JÓZEF PIŁSUDSKI WÓDZ LEGIONÓW POLSKICH

Il. 1, Popiersie Józefa Piłsudskiego – awers, rewers.

Medal – Józef Piłsudski, wódz Legionów Polskich
Stanisław Roman Lewandowski (1858-1940),
Sygn.: Lewandowski 1916
Cyna, śr. 50 mm
MNKi/N/3146

Stanisław Lewandowski rzeźbiarz i pedagog, studiował w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie u Walerego Gadomskiego, potem w Wiedniu u Edmunda Hellmera i Karola Kundmanna. W 1894 roku przeniósł się do Wiednia, gdzie mieszkał do 1932 roku, utrzymując bliskie kontakty z krajem.